

üket, leleményességüket, önálló s kezdeményező gondolataikat az állami közgazdaságban. Tehát attól, hogy milyen mértékben szaporodik azoknak száma, akiknek egyéni, családi, helyi és pillanatnyi gondjaik mellett, megszűnő nagytávlatú államgondjaik vannak. Mert az igazi demokrácia azoknak összessége, akik illetékeseknek és felelősöknek érzik magukat az egész államvezetésben. Ma népbizottságaink és frontszervezeteink ennek az öntudatnak és tudományának iskolái.

DISZNÓT HOZUNK A GRÓFTÓL

Irta: Steinitz Tibor

Még az este, a számlálás után sikerült kiszökniök a táborból. Hajnalig meghúzódtak. Most szótlantul, halkan lépkedtek a még sötét esős pirkadatban. Az utat esőtől csöpögő két faszorostól. Lépésük után halkan cuppogott a sár. Az utat még tegnap este kikémlelték, most a sötétben ösztönük és emlékezetük vezetett. Szorongás és a mindenre elszántság feszített bennük. Ez még nem szabadság. A sok évi börtön, kényszermunka, gyűjtőtábor még bennük van. A palánkon, a szeges, dróton túl vannak, de még ezer szál, gondolat, fájdalom, megaláztatás és szenvedés köldökzsinorján vannak. Csak távolodnak. Mikor túl jutottak a falun, a vasúti síneken és átvágtak a köves úton és az a három kakastollas biciklista eltűnt toronyiránt a reggelben, bent voltak a sűrű bozótosban. Akkor szakadt le a mult. Akkor már csak előre gondoltak, csak a párás kék hegyeket látták. Egyetlen fegyverüket — bicskájukat — azért még sokáig markolázták, de már nem a szökött rab elszántsága, hanem a szabad ember önvédelme és bosszúja élt bennük.

Sokáig mentek, néha futottak is a hegyek felé. Már erdőben voltak. Időérzékük megállt, távolságot sem tudtak mérni. Fáradtságot, éhséget nem éreztek. A szabadság oly könnyűvé teszi az embert. A benső égés oly erős, hogy a külvilágból csak a körvonalak látszanak, a belső élmény elnyom minden részletet. Néha bugyborékolva tört elő belőlük a nevetés, néha megálltak és megölelték egymást.

Vannak pillanatok mikor az ember ösztöne, valami belső szaglószerve megérzi a hasonlóságot, a keresett embert. Ez úgy bukkan elélük mint valami erdei medve. Hatalmas testét szőrével kifelé fordított rövid fekete bárányszőrű bebecs és szürke durva posztó nadrág borította. Bikanyakán kucsmába bújított fej ült. Meztláb volt és sántított. Másutt és máskor ijesztően hatott volna. Nézése, mozdulatai most biztontságot, baráti közelséget sugároztak. Határozottan tetszetek egymásnak. Szegény emberek — morgotta a medve. A szökevények érezték, tudták hogy helyben vannak.

Petre Markuc kunyhója a hegyoldalban az erdőben állott. Előtte megdagadt hegyi patak folyt, mögötte tenyérnyi tisztás és aztán a sűrű erdő. Favágó és orvvadász, az erdő kisistene volt.

Középkori mondaszerű alak. A parasztlázadás önérzetes és igazságkereső jobbagya, Rózsa Sándor betyáros féktelensége és Krályevics Márkó harcos testvérisége volt egy személyben. A becsületes tolvaj, aki csak a gazdagot lopja és a szegények és kivertek védelmezője. Ő maga is szegény volt, mint a favágók. Feiesége és egy girhes kis fekete macska volt mindene. Szalmazsák és asztal minden bútora. Természetes osztálytudata, a hatalmasok elleni égő gyűlölete a környék lógósainak, bujdosó legényeinek gyámjává tették. Itt esett el, vagy két hónappal azelőtt csendőrökkel való harcban Joan, a katonaszökevény, akit két évig bűjtattak.

Két nap óta éltek már puliszkán és forrás vizen. Harmad nap, a medve beavatta őket tervébe.

Még öt ember és mi három disznót hozunk a gróftól, kocsi lesz.

Sztáray gróf birtoka, tíz kilométernyi járásra volt. Az alföldi zsellér szemében a gróf még mindig az elérhetetlen félelmetesség, ezek szemében meg csak a gyűlölt hatalmas volt, akin bosszút kell állni. De közelgett a leszámolás ideje is. A keleti szél néha már hozta is az orosz ágyuk dörgését.

Petre indulás előtt háromszoros keresztet vetett, elmormogta szerencsekérő imáját. Útnak indultak. Koromsötét volt. A mezitlábassak csapata zajtalanul haladt. Petre egyenesen vette útját, ismert minden fát, minden bokrot, sokszor járt már erre. A kocsit lóval a cél előtt hagyták, nehogy zörgése áruló legyen. Egy puskával állt őrt, négyen bebújtak az aklakba, ketten kint várakoztak. Azok ott bent kitapogatták a legnagyobb hízót és nyakon szúrták. Alig sívított. Kicsit vártak. A házak felől valami motozás hallatszott, de aztán elült. A bizonytalanság, a változás már a levegőben lógott, nem szívesen járt az éjszakában a fegyveres felügyelő sem. Tíz marok vonszolta a hatalmas testet, egy nagy lódtással a kocsin volt.

A közeli erdőben szalmán, lángon lepörkölték. Még az éjjel kibelezték a kunyhóban Petre egyetlen teknőjében, mely kenyérgyúrúráshoz, mosáshoz és a ritka mosdáshoz egyaránt szolgált. Mint az ösközösség korszakában iratlan, de eleve meghatározott szokások szerint osztották a disznót nyolc részre. Aki csak első sonkát kapott azt májjal és szalonnával kárpótolták. Hang és megjegyzés nélkül folyt le az osztoszködés. Hajnali kettőkor már mindenki békésen aludt.

Két hétig éltek disznóhúson.

Aztán megérkeztek a vörös katonák.

‘Minden szerves lény minden pillanatban ugyanaz és mégsem ugyanaz: minden pillanatban feldolgozza a kívülről felvett anyagokat, másokat kiválaszt, minden pillanatban eihálnak testének egyes sejtjei, mások meg újra képződnek.’ (Engelsz)